

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XVI. Responsio ad reliqua Heerbrandi contra sacramentu[m]
matrimonij, quod negat: & explanatio loci epistolae ad Ephesios pro
sacramento matrimonij ex proprijs ipsius loci cum adstipulatione ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

iecti, vt alios trahant in præceptum secum, qui eos tali ordine viuere cernunt: vt qui debent esse forma præcepti, ipsi inueniantur in vna peccati. Illorum igitur Diaconorum hæresim, cuius author fuit Nicolaus Diaconus vnus ex septem, & illorum presbyterorum, quæ tunc primùm post Nicolaum surrexerat, nunc rursus Luterani renouârunt, quorum pars cum presbyteris illis, & illis diaconis Nicolaitis erit.

Responsio ad reliqua Heerbrandi contra sacramentum matrimonij, quod negat: & explanatio loci epistolæ ad Ephesios pro sacramento matrimonij ex proprijs ipsius loci cum ad stipulatione veterum patrum, & collatione aliorum locorum scripturæ sanctæ: & de sanctitate matrimonij fidelium, vnde existat. & quomodo quæ S. Sixtus 3. scripsit, Tubingensem doctorem redarguant.
Cap. 16.

SED, quia semel cœpi respondere ad articulum xxxij. doctoris Tubingensis, prosequamur reliqua, nè ille, si quid à me nunc prætermisum & dissimulatum videat, continuò suspicetur, nihil me ad respondendum habuisse: cogor itaq; nihil dissimulare: etsi non inuitus facio, quòd eo magis doctrinam, quam Magdeburgenses in epistola 2. Clementis de continentia sacrorum ordinum accusant, defendimus. Ait ergò Iacobus Heerbrandus negans cum Centuriatoribus Magdeburgensibus immò cum omnibus Luteranis, esse sacramentum matrimonium: quòd si omninò sacramentum est, cur (inquit iste) ab eius celebratione sacrum hoc spirituum hominum genus, cuius proprium est sacramentum tractare, excluditur? non distinxit, de quibus hominibus sacri ordinis, quos iste genus hominum spiritualium vocat, quæreret, cur excludantur à celebratione sacramenti matrimonij: vtrum de ijs, qui in coniugio ordinati sunt: an de ijs, qui extra coniugium: an de vtrisque? verùm ego, quia de vtrisque quæri existimo, siquidem vtrisque soluunt Luterani magistri lege continentia, de vtrisque respondebo. ac priùs de prioribus, id est, de ordinatis in matrimonio. de quibus nunquam doctor iste quæstionem poneret, nisi existimaret, non posse apud nos esse matrimonium sacramentum, nisi coniunctio corporum, licita vtcunquè esset omnibus coniugibus. Itaque cum legeret apud Paulum, episcopos & presbyteros coniuges, coniuges verò secundùm scripturam, iam non sunt duo, sed vna caro: consequens esse arbitratus est, posse eos miscere corpus cum vxoribus suis: non posse enim, nihil aliud isti esse videbatur, quàm à matrimonij sacramento eos excludi, qui intrà illud ante ordinationem erant. At non ita est. nec enim coniugium istorum desinit esse sacramentum, quia cœpit eis non licere, quòd priùs licuit, & de carnali fit spirituale coniugium: vt de eis Leo Pont. ad Rusticum Narbonensem scripsit. Duplex ergò est vnitas carnis in matrimonio: vna, ratione coniugij, quam quidam vocat vnitatem carnis secundùm

duplex vnitas carnis in matrimonio.

Dddd 3 com-

communitatem corporum vtriusque coniugis: Tertullianus in libro de velandis virginibus, dixit fieri in vnam carnem per matrimonij nexum: efficitur enim per legem coniugij vicissim corpus siue caro vnus, corpus alterius: ita fiunt vna caro, ac proinde vna anima propter mutuam consensum coniugalem. De hac enim vnitatem coniugum ait Propheta Malachias, loquens de viro & vxore: Et particeps tua, & vxor foederis tui, nonne vnus fecit? & residuum spiritus eius? quem locum explanans beatus Cyrillus in Commentarijs huius Prophetæ, Particeps, inquit, tua, id est, *ἡ μόσχεός σου*, vna, inquam, tecum caro: & tecum secundum legem copulata: nec aliter eam Deus fabricauit, & residuum spiritus eius: sunt enim velut vnum corpus, ac sic quo dammodo etiam vna anima, copulante eos amoris ac lege diuina confoeciante *ἡ ὁμοψυχία*, hoc est, in vnam animam. Hactenus Cyril. & beatus Hierony. residuum animæ, inquit, quasi sit vna anima in duobus. Hæc ergo est vnitatis carnis per matrimonij nexum, quæ ex lege diuina matrimonij nascitur, quæ ad sacramentum matrimonij necessaria est: à qua non excluduntur, qui in matrimonio positi, postea ordinari voluerunt, & lege continentia secundum Apostolum obligari. Remanent itaque isti in matrimonij sacramento. quod quidem secundum spiritum excellentius celebrant, dum continendo coniugium Christi cum spiritu representant. Altera vnitatis carnis fit per corporum commixtionem, qua matrimonium consummari dicitur: & quia coniuges dicuntur fieri vna caro simul, vt est in c. verū. Extr. de con. id est, per commixtionem: hoc enim significat in eo capite illud, simul. sicq; intelligendum est, quod ibi ait Alex. 3. nō quasi neget factos eos vnam carnem, qui nondum matrimonium consummauerunt: facti enim sunt vna caro, sed non vna caro simul, id est, nō per corporum commixtionem. Hæc autem vnitatis communis quidem est cum eo, qui adhæret meretrici: quia corpus eius, efficitur corpus meretricis, vt Apostolus ait: Erūt enim, inquit, duo in carne vna. Sed in cōiugibus huiusmodi vnitatis carnis per commixtionem honorata est & legitima, atque incontaminata: in alijs verò non cōiugibus, foeda & turpis, ac naturali & diuina lege interdicta. Et licet coniugium, quod cōsummat, magis representet coniugium Christi cum carne nostra, quam secum in vnitatem personæ hypostaticè copulauit, per quod factum est, vt secundum naturam de carne eius & de ossibus eius essemus, coniugium tamen continentium, vt spiritualius & excellentius est ratione continentia, quæ proximè post virginitatē cōmoda est, vt Apostolus de Virgine ait, ad id quod honestum est, & quod facultatem præbeat sine impedimento Dominum obsecrandi, ita magis representat coniugium Christi cum spiritu nostro, quod est excellentius & diuinius: caro enim, sicut scriptum est, nō prodest quicquam: spiritus est, qui viuificat. Hoc igitur matrimonium continentium tanto iam excellentius esse, vt paulò antè dixi, quanto spiritualius, & à carnali desiderio & coniunctione corporum liberius est, ac quanto diuiniore anagoge

goge castissimum illud ac purissimum Christi & ecclesie sponsae coniugium repræsentat, diuino spiritu Apostolus Paulus in epistola ad Ephesios *Eph. 5.* docuit. Quia enim præceptum dabat viris quidē, siue matrimoniū consummāssent, siue nō cōsummāssent, vt vxores tanquā corpora sua diligere: vxoribus verò, vt subiecte essent viris suis, proposuit eis exemplū Christi & ecclesie sponsae eius, admonens viros, vt dilectionē suā erga vxores ad exemplū dilectionis Christi erga ecclesiā, formarent: admonens itē vxores, vt obedientiam suam erga viros, ad exemplum obedientie ecclesie erga Christum instituerēt. Deinde, quia qui in matrimonio sunt, iam non sunt duo, sed vna caro, vt Dominus ait, factum vnum vnitatem carnis per vinculum coniugij, nē falsō existimarent, nō distinguētes vnitatem carnis ratione coniugij, & vnitatem carnis ratione commistionis, oportere per solam coniunctionem corporum fieri vnum, itā vt, si non commiscerent corpora, non fierent, vt iste doctor Tubingensis existimauit. idcirco hortans Apostolus coniuges ad continentiam, siquidem bonum esset non tangere vxorem, vt in epistola ad Corinth. scripserat, quod iam interpretati sumus, docensq; eos, non opus esse concubitu, vt essent vna caro ratione coniugij, nec esse ad hoc expectandam consummationem matrimonij, admonuit eos, ad quos scribebat, vt intuerentur in coniugium mysticum Christi & ecclesie, in quo sine vlla concupiscentia est vnio, & vt itā dicam, adhaesio ecclesie ad Christum in vnam carnem & vnum spiritum, quod est magnum sacramentum in Christo & in ecclesia. Sic hunc locum Apostoli, nē sine authore loqui videar, quod Lutherani magistri semper faciunt: sic, inquam, interpretatus est Gregorius cognomento Theologus, author in sanctis scripturis eruditissimus. docens enim quod scriptum est, Erūt duo in carne vna. conuenire etiam in coniuges, qui se non tangunt, id est, qui sunt continentes. coniugium, inquit, continentium exemplo sancit Apostolus, subiungens in epistola ad Ephesios: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & in ecclesia. bonum est vxori, Christum honorare per virum: & bonum est viro, ecclesiam honorare per vxorem, scilicet continendo. Haftenus Gregorius. Sic etiam Sixtus III. martyr, quem supra memini, in eodem libro de castitate interpretatus est: Nē quis, inquit, hoc, quod scriptura dixerat, Et adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna: ab hominibus carnaliter implendum esse putaret, postquam dixit Paulus recitans legem de coniugio, Et adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna: subiungit: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & in ecclesia. Haftenus Sixtus. Sic item intellexit sanctus Methodius martyr, author grauiissimus, in Symposio decē virginum: interpretans enim hunc ipsum Pauli locum ex epistola ad Ephesios, Et adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna: sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & in Ecclesia: Si hunc, inquit, locum scripturæ $\tau\iota\lambda\omega\sigma$, id est, nudē de coniunctione corporum viri & vxoris ac-

1. Cor. 7.

Locus epistol.
ad Ephes. de
magno sacra-
mento in Chrō-
sto, ex interpre-
tatione
Greg. Nazian.
Sixti III. ex
Methodij
martyr.

Gen. 2.

Eph. 5.

S. Sixtus III.

Gen. 2.

Eph. 5.

ris ac-

I. Cor. 7.

*Esse matri-
monii sacra-
mentum, ex
loco Pauli ad
Ephes. & ex
alijs locis
scripturae.*

ris accipere oportebat, quorsum Apostolus hæc memorans, & nos ad viam spirituales deducens, allegoricè interpretaretur, ad Christum & ecclesiam referens? Hæc Methodius, cuius quanta sit apud veteres patres auctoritas, facile ab ijs, qui eorum libros legunt, cognosci potest. à sacramento ergò matrimonij non excluduntur, qui in ipso matrimonio, assentientibus vxoribus, & continentiam promittentibus, ordinati sunt. qui sic deinceps, habent vxores, vt sint tanquam non habentes, sicut idem Apostolus ait. quod quidem vt in laicis coniugibus liberum est, si tamen id ex consensu fiat: sic necessarium est in coniugibus, qui in matrimonio ordinati sunt. Qui verò sine vxoribus sunt ordinati, iure & merito excluduntur à celebratione sacramenti matrimonij, non propter sacramentum ipsum, sed propter vsum matrimonij: qua cum debeant necessariò, secundum Apostolum, esse continentes, facilius sit eis, vt antea dixi, vitare committionem carnis, non habendo vxorem, quam vitare habendo. Ipsi itaq; sunt, qui spòtè sua se à sacramento matrimonij excluderunt propter excellentius sacramentum ordinis sacri, cuius Apostolicæ legi de continentia parere necessè erat. nec enim est in carendo difficultas, nisi cum est in habendo cupiditas, vt Augustinus lib. 3. de doctrina Christi ait. de vxoribus enim loquebatur. Sic igitur responsum sit ad quæstionem Heerbrandi, simulq; expositum, idq; secundum scripturam, quomodò & quandò hoc sacrum genus spiritualium hominum (sic enim iste irridendo sacros ordines vocat) cuius est proprium, sacramentum tractare, à celebratione sacramenti matrimonij excludatur, aut non excludatur. Respondeamus deinceps de eo, quod à nobis sumptum, & in nos retorquens, contra synodum Tridentinam, in suo illo articulo 32. per interrogationem argumentari cœpit, inquit: Vt iterum repetam, si matrimonium omninò sacramentum est, cur ab eius celebratione hoc sacrum genus spiritualium hominum, cuius est proprium, sacramentum tractare, excluditur? Esse igitur matrimonium sacramentum, vel ex hoc Pauli loco proximè tractato, ex epistola ad Ephesios, intelligi potest. Cum enim recitasset Apostolus illa verba, quæ Adam per spiritum Dei dixit, vt veteres patres tradunt, in persona omnium, qui postea ex eo oriundi, matrimonio iungendi erant, quorum diuina virtus in ijs verbis inest, quæ mutuum consensum contrahentium significant: Propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret vxori suæ, & erunt duo in carne vna: subiungit statim Apostolus: Sacramentum hoc magnum est: ego autem dico in Christo & in Ecclesia. Quarè si hoc ipsum, relinquere patrem & matrem propter hoc, & adherere vxori suæ, & esse duo in carne vna intrà Ecclesiam, quam Christus secum ipirituali coniugio copulauit, sacramentum esse planè affirmat Apostolus, & sic adherere vxori, & esse duo in carne vna intrà Ecclesiam, nihil aliud est, quam esse in matrimonio fidelium: ergò matrimonium fidelium, est sacramentum. siquidem de matrimonio loquens hic Apostolus,

ad

ad matrimonium spirituale Christi & ecclesie, tanquam paruum ad magnum illud refert, & cum eo comparat: ita vt coniugium duorum in carne vna, sanctum quidem sit in viro & vxore fidelibus: in Christo autem & in ecclesia, sanctissimum. in illo enim est sanctitas participata: in hoc verò ipsa per se sanctitas, quæ est Christus ipse sponsus ecclesie, qui cum anima se vnit, & suum cum ea matrimonium consummat, vnies se secundum carnem, & ossa, & spiritum, in maximo illo & diuinissimo sacramento sanctissimæ Eucharistie, sicut ipse dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo. sic enim Christus nutrit & fouet ecclesiam sponsam: & sic sumus nos membra corporis eius, & de carne eius & ossibus eius, sicut sanctus Ireneus Paulum secutus, in 5. libro contra hereses interpretatus est. immò sanctus quoque Methodius in Symposio decem virginum sic planè intellexit, cum eos redarguit, qui Paulum reprehendebant, quasi non benè ad Christum retulisset ea, quæ de Adæ atque Eux coniugio in Genesi dicta erant. Hæc igitur sanctitas matrimonij fidelium, quam in eo Christus ecclesie sponsus tanquam in imagine sui cum ecclesia coniugij sanctissimi operatur, magno honore & reuerentia obseruanda est, sicut idem Apostolus præcepit, cum scribens ad Hebræos, ait: Honorabile connubium, scilicet sit. explicans verò, quomodo in primis honorandum esset, subiungit statim: Et totus immaculatus. Hæc sanctitas matrimonij Christiani, si modò huic gratiæ non desint coniuges ipsi, si, inquam, hanc gratiam non extinguant, eos magnoperè adiuuat ad castam generationem filiorum, & ad permanendum in fide & sobrietate, & omni puritate corporis & spiritus, vt sic salui fiant, vt idem Paulus in epistola ad Timotheum scripsit. Loquens enim de vxoribus, quod ad viros earum similiter pertinet, Saluabitur autem, inquit, per filiorum generationem, si permanerint in fide & dilectione, & sanctificatione cum castitate. Hæc igitur gratia sanctitatis, quam (vt dixi) Christus in matrimonio Christianorum operatur, matrimonium ipsum sanctificat, & vt sacramentum sit, efficit. Præterea esse sacramentum matrimonium, intelligi etiam potest ex Prouerb. Salomonis, cum ait: Domum & substantiam diuidunt patres filijs: à Domino autem aptatur mulier viro. si consensus viri & mulieris, quo vterque alteri tradit sui corporis potestatem, operatur nexum & vnitatem duorum in vnam carnem. Eiusmodi verò nexus vnitatis coniugalis in ijs, qui secundum fidem Christi contrahunt, operatur virtute Dei, si nihil obstat, gratiam, qua conuenienter, & vt decet, sint coniuges in matrimonio, sequitur, vt sit sacramentum. Et si enim in matrimonio infidelium à Deo etiam vxor viro aptetur: non tamèn sic aptatur, vt in ijs, qui secundum fidem eius fiunt coniuges. hi enim ita aptantur à Domino, vt sanctificentur per matrimonium, & saluentur per filiorum generationem, si, vt Apostolus ait, permanerint in fide, & dilectione, & sanctificatione cum sobrietate. Quare, cum matrimonium sanctificet interiùs, Deo persensibilis

Ioan. 6.

Ireneus libro 5. cap. 1.

Vnde existat sanctitas matrimonij fidelium: & ad quid adiuuet fideles coniuges.

Heb. 13.

1. Tim. 2.

Quid inter matrimonium fidelium, & infidelium intersit.

Eeee bilis

bilia signa consensûs mutui duorum, mysticè gratiam sanctificationis operante, sequitur, sacramentum esse. Rursûs si verum est in omni matrimonio etiam Iudæorum, quod Dominus per Prophetam Malachiam dixit

Mal. 2. Dominus testificatus est inter te & uxorem tuam. ipse enim est, qui per os

Gen. 2. Adæ dixit in omnibus coniugibus: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea, & quæ sequuntur, an non est credendum, immò impium non credere, in matrimonio eorum, quibus spiritum suum per fidem in baptismo abundè infudit, ita Deum testificari, vt per testificationem eius coniuges fideles in tali matrimonio sanctificentur, & per eum gratiam accipiant, quam infideles coniuges non accipiunt? Erit igitur matrimonii fidelium, sacramentum. Postremò, si Christus presentia sua, & miraculo illo mutationis aque in vinû, nuptias honorare voluit, non est credendû, ac multo etiam magis, velle eum honorare & adiuuare matrimonii presentia gratiæ suæ, si ij, qui contrahunt per fidem eius, apti & idonei sunt? Præterea si in concubinato est significatiue aliquid sacramenti, id est, aliquid signi rei sacræ, ipsa scilicet coniunctio corporum, quæ licet turpis sit & illicita, vniionem tamen Christi cum ecclesia in carne significat & repræsentat: siquidem in huiusmodi quoque coniunctionem illicitam conuenire, quod mysticè scriptum est in Genesi, Erunt duo in carne vna, Apostolus in epistola ad Cor. c. 6. interpretatus est, cum ait, Qui adheret meretrici, vnû corpus efficitur cum ea. Erunt enim, inquit, duo in carne vna. si, inquam, in concubinato est aliquid sacramenti, vt explicatum est, quanuis in eo, excepta hac commistione duorum in carnem vnâ, nihil aliud insit, quod coniunctionem Christi & ecclesiæ in mysterio repræsentet: siquidem non interuenit mutus consensus mutæ traditionis corporum perpetuæ, sicut in institutione matrimonij à principio factæ continetur: consequens est, vt in matrimonio legitimo, in quo iste mutus consensus secundum legem Dei, vnitatem carnis per coniugij nexum operatur, non aliquid sacramenti, vt in concubinato, sed plenum iam sit sacramentum coniunctionis Christi & ecclesiæ, qui sunt facti vna caro & vnus spiritus. quam vnitatem spiritûs, consensus ille mutus in matrimonio mysticè repræsentat. Hinc intelligi potest, vt hoc obiter obseruetur, quod magnus Leo in epist. 95. scripsit, & à Gratiano relatum est 27. q. 2. ca. Cum societas, vbi illud genus nuptiarum damnat, in quibus præter commistionem sexuum, id est, excepta commistione carnis, nihil est aliud, quod sacramentum coniunctionis Christi & ecclesiæ habeat, nempe, quia non interuenit consensus ille mutus, qui debebat, cum ita fuisset à principio societas nuptiarum instituta, vt interuenire deberet. illius enim mutui consensûs vim continent illa verba, quæ Adâ dixit in persona omnium contrahentium matrimonii: Hoc nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: propter hoc relinquet homo patrem & matrem, & adheret uxori suæ. In huiusmodi ergò nuptijs, scilicet sine consensu coniugali mutuo & perpetuo ac legitimo, dicit Pont. Leo

Decretû Leonis de genere nuptiarum quod dânat, quomodo intelligendum sit. quid mysticû sit in concubina.

non esse matrimoniū, quia neq; mysterium siue sacramentū fuit. mysteriū dixit, nō aliquid mysterij siue sacramēti. fuit enim aliquid sacramēti, quia cōiunctionem Christi & ecclesiæ significabant, quatenus facti erant isti vna caro, licet turpiter & illicitē. Nec enim nouum est & inauditum in scriptura sancta, vt aliquid turpiter factum, aliquid sanctum in mysterio significet. Vt beatus Cyrillus in Glaphyris (sic enim vocauit allegoricas suas explanationes, quas in pentateuchū composuit) concubitus iudæ cum meretrice, vt ipse iudas existimauit, dicit hoc mysterij siue sacramēti habuisse, quod significabat Deum laude & confessione dignum, iuxta interpretationem vocabuli iudæ, accessurum aliquandō ad iudeorum synagogam, copulās scilicet secūm naturam nostram, ac tradens se illi tāquā virgā virtutis, quod baculus ille iudæ significabat: & tāquā similitudinē atq; imaginē Dei patris, quod significabat annulus, & tāquā speciosū p̄ filijs hominū, quod significabat ille torquis. Hactenus Cyril. Iā quod iste doct. Tubingen in schola Luteri eruditus, addit, cum creatione Dei, ac creatura pugnare, qui sacris ordinibus nuptias prohibeat: pugnat ergō etiā Apostolus cū creatione Dei, creatura, & natura, cū de virginibus cōsiliū dat. non enim potest p̄ceptū continentię, repugnare creationi & naturæ, quin cōsiliū quoq; continentię eidē naturæ repugnet. Repugnat itē creationi, creaturæ & naturæ, cū ait idē Apostolus: Solutus es ab vxore? noli querere vxorē. hoc enim vt sanctus quoq; Sixtus obseruauit, ad exhortationē virginittatis referendū est: quare nemo, inquit, euidentis sententię intellectū falsā interpretatione corrūpat. & paulō p̄d̄t quasi redarguens eos, qui cū Tubingenfi doctore isto, & cum cæteris Luteranorum magistris tradunt, cum creatione, creatura, & natura pugnare legem continentię, sacris quidem ordinibus impositam, reliquis verō solutis ac liberis non impositam, sed ad inuitandum eos suaforiē & laudabiliter propositam, subiungit: Et nē quis diceret, quomodō ergō stare poterit mundus? preuenit in sequentibus, dicens: Præterit enim figura huius mundi: hoc est dicere, Nolite de eo solliciti esse, qui præterit: volo vos sine sollicitudine esse. debemus & nos velite, quod Paulus: Qui sine vxore est, sollicitus est, quæ sunt Dei, quomodō placeat Deo. Et rursus paulō p̄d̄t: Quomodō, inquit, stabit mundus? quomodō humani generis origo consistet, si procreationis causa non fuerit? satis prouidē, & rationabiliter, & prudenter. Hoc ergō Christus non vidit, quandō omnibus voluntate castitatis generaliter maximum præmium promittendo, omnes sine dubio esse tales optauit. nec enim gratiosus, aut personarum acceptor fuisse credēdus est, vt eius præmij, cuius aliquos esse dignos voluit, non omnes optauerit. Sed forte dum nimio castitatis occupatur amore, mundi & creaturæ statum oblitus est: O si illo tempore tales, quales nunc sunt, consiliarios habuisset, quid faceret? putas, credendo vitam suam reformaret? & quod castitati pollicitus est, nubentibus promississet? O nimia & intolerabilis humanæ stoliditatis audacia, quæ vsque-

*Quomodō alio
quid turpiter
factū, aliquid
sanctum in
mysterio reo
presenet.*

*Secundū do-
ctriam do-
ctoris Tubin-
gen. & Magis
deb. pugnat
Paul. cū crea-
tione Dei, cū
creatura, &
natura in cō-
silio, quod de
virginibus
dat.*

*Redarguit S.
Sixtus Tubin-
gensem, &
eos qui cum
eo faciunt.*

aded prorumpis, vt te sapientiozem Deo iudices? & paulò pòst, quæ stoliditas est, non magis homines simpliciter seruare quod sciūt, quàm argue-
re, quod nesciunt? deindè, quid tantùm de mundo sollicitus es? vel quomo-
dò, vt alienum odisse poterit, cuius procurator existis? Eritis, inquit, odio
omnibus hominibus propter nomē meū: quibus? mundanis, ni fallor, atq;
carnalibus, qui nos idcirco odio habent, quia videmur aspernari, qd dili-
gūt. Et quomodò nō diligit mundū, qui m̄a uult premiū uirginitatis amit-
tere, quàm mundi statum deperire? Et iterim paulò pòst sic dicis, quomo-
dò stabit mundus? quasi æternitatem eius légeris, aut ità à Deo constitu-
tum scias, vt perpetuò perseuerare possit: aut si certus es, eum quandoquē
finiri posse, quid de eius stabilitate sollicitus es? Hactenùs responsum sit, &
quidem à grauiissimo ac sanctissimo authore, Sixto martyre ijs, qui creatio-
nis, & creaturæ mundi, & naturæ aduersùs sanctum & diuinum cælibatum
patroni & defensores uideri uolunt.

*Defensio doctrinæ de obseruatione uniformi paschali: & quæ eius causa
ac necessitas: item de obseruatione uniformi diei Dominici: & cur eã Mag-
deburgenses non audeant reprehendere. Cap. 17.*

Sed respondeamus deinceps ad reliquas accusationes doctri-
narum. & de uniformi, inquit, obseruatione paschali Pij epist. 1. & Vi-
epist. 1.] Sic hãc etiam legem Apostolicam ecclesiæ catholicæ traditam
de celebrando sanctam resurrectionem Dñi primo Dominico, post æqui-
noctium & decimam quartam Lunam occurrente, inter traditiones huma-
nas, quas Magdeburgenses fingūt, & inter laqueos cōscientiæ, quos somni-
ant, & inter commentitios cultus falsi meriti referunt, nulla alia authori-
tate, nisi sua apud suos utentes, quæ satis est apud eos, donèc utriq; respici-
ant, si Dominus uoluerit, à laqueis diaboli, à quo capti tenentur ad ipsius
voluntatem. Interrogabo ergò vos Magdeburgenses, vndè didicistis, trá-
acto æquinoctio, die Dominico post decimam quartam lunam proximo,
pascha celebrare? non enim cum Iudæis celebratis. Vndè ergò didicistis? aut
si hunc uobis ritum maiores uestri tradiderunt, vt ab initio ipsi acceperūt:
vos tamen non necessarium, vt catholicum & apostolicum! putatis, cur
non audetis violare? cur non audetis suadere populis, nè pascha die Domi-
nico post 14. Lunam celebrent? cur, inquam, nisi quia non permittit mise-
ricors Dominus, vt tantū insanietis? cui uniformitatem (vt uocabulo ues-
stro utar) obseruationis paschalis damnatis, quam violare tanquàm neces-
sariam, non audetis? aut cur non creditis, traditam esse à sanctis Apostolis
hanc uniformitatem, quã tanta religione per uniuersas Orientis & Occi-
dentalis ecclesias custodiri auditis? & quæ tam necessaria ab ecclesia catholi-
ca iudicata est, vt 318. Patrum synodus Nicenã ob Arianam & contro-
uersiam de pasche habita fuerit? hoc enim testatur magnus Athanasius in
epistola

In ijs, qua
Magdeb. tras-
dunt, nulla
alia authori-
tate nisi sua
apud suos
utuntur.

Cur Lut. non
audeant sua
dere populis,
vt diem cele-
brãdi pascha
muerent.